

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι)
ΑΘΗΝΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ

Μάθημα : **Σκηνογραφία**

Z Εξάμηνο

Ακαδημαϊκή περίοδος : **Χειμερινό εξάμηνο 2012-13**

Καθηγητές : Ηρώ Ψιλοπούλου

Εξωτερικοί συνεργάτες : .....

Γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η σπουδή της δημιουργίας ενός Σκηνογραφικού χώρου, όπως αυτός διαμορφώνεται από την *οπτική* και *απτική* εμπειρία του χώρου και από την εξοικείωση με τη σχέση μεταξύ του χώρου, της μορφής, της γλώσσας και της αναπαράστασης στο σχεδιασμό.

Το συνθετικό ζητούμενο είναι η μετάφραση ή η μεταφορά νοήματος μεταξύ συμβολικών μορφών, ή συμβολικών μέσων.

Επιλέγουμε ως αφετηρία θεατρικά κείμενα τα οποία εξετάζουμε ως εν δυνάμει πρόγραμμα αρχιτεκτονικού σχεδιασμού. Έτσι δίνεται η ευκαιρία στους σπουδαστές να δουν το σχεδιασμό ως μέρος ευρύτερων πολιτισμικών εκφράσεων.

Εκπαιδευτικός στόχος

Το μάθημα της σκηνογραφικής σύνθεσης διδάσκεται στο 5^ο και στο 7^ο εξάμηνο σπουδών του τμήματος ΕΑΔΣΑ και αποτελεί μια ενότητα με ασκήσεις που σταδιακά αλληλοσυμπληρώνονται με στόχο τη προσέγγιση της συνθετικής διαδικασίας.

Εκπαιδευτικός στόχος των θεμάτων μελέτης είναι η κατανόηση της ουσίας του σχεδιασμού του χώρου, η μεταφορά αναγνώσιμων κανόνων μετασχηματισμού της ιδέας στην εφαρμογή και η μεταφορά από το λόγο στην τρισδιάστατη κατασκευή με την παραγωγή νοήματος. Η σκηνοθεσία μιας μη συμβατικής αφετηρίας για συνθετικό προβληματισμό επιτρέπει στους σπουδαστές να εξετάσουν κριτικά και συνειδητά πλευρές του σχεδιασμού που αλλιώς θεωρούνται δεδομένες.

Το μάθημα συνθέτει δημιουργικά την Ιστορία της Τέχνης και του Θεάτρου, τη Ρυθμολογία, τη Δομική Τέχνη, την Ιστορία του Χώρου και του Επίπλου.

Διδακτική μέθοδος

Το μάθημα πραγματοποιείται με σειρά «Θεωρητικών διαλέξεων» και «Ασκήσεων Εφαρμογής».

Θεωρητικό μέρος του Μαθήματος

Στο Θεωρητικό μέρος του μαθήματος «Σκηνογραφία» πραγματοποιούνται εισηγήσεις οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα περιεχομένων.

Παράλληλα, η διδασκαλία συμπληρώνεται στην ολοκληρωμένη της μορφή από προβολή επεξηγηματικών φωτεινών διαφανειών (slides) από παλιούς και σύγχρονους σχεδιασμούς. Οι διαφάνειες βοηθούν, ώστε οι σπουδαστές να μπορέσουν να συνδέσουν τη θεωρητική διατύπωση με συγκεκριμένες χωρικές ερμηνείες στον εφαρμοσμένο σχεδιασμό, μέσα από συνθήκες αλληλεπίδρασης κοινωνικών ιστορικών και άλλων σύνθετων δεδομένων.

Στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος αναλύεται η διαδικασία του σκηνικού σχεδιασμού στον 20^ο αιώνα. Οι σπουδαστές οδηγούνται σταδιακά στην κατανόηση ότι η θεατρική σκηνή είναι μια πολιτιστική σύμβαση που συμπυκνώνει και κωδικοποιεί κοινωνικές δομές και ιδέες.

Ιδιαίτερα κατά τον 20^ο αι. το θέατρο δέχθηκε βαθιές επιδράσεις από όλες τις μορφές τέχνης και της τεχνολογίας και οι προβληματισμοί και οι αισθητικές προεκτάσεις των πρωτοπόρων του συνέβαλαν στη διαμόρφωση και στην εξέλιξη πολλών κινημάτων. Οι τέχνες εντόπισαν τις ανατροπές τους σε τρία βασικά σημεία: τον επαναπροσδιορισμό της έννοιας του χώρου και των κανόνων που τον ορίζουν, την ερμηνεία της ανθρώπινης ύπαρξης και μορφής και τη σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ των δυο.

- Ο σκηνικός χώρος στο εικαστικό έργο των Ιταλών Φουτουριστών
- Ρώσικη πρωτοπορία: Μια αισθητική και κοινωνική επανάσταση
- Το θεατρικό εργαστήριο του Bauhaus
- Οι σκηνικές προεκτάσεις των Ντανταϊστικών δράσεων και των Σουρεαλιστικών δρώμενων
- Ο Kokoschka και το Θέατρο του Εξπρεσιονισμού
- Αισθητικά δοκίμια του Γιάννη Κόκκου και άλλα

Από τους σπουδαστές απαιτείται

Παρακολούθηση της σειράς των διαλέξεων.

Μετά τις διαλέξεις γίνεται συζήτηση και σχολιασμός και παράλληλη παρουσίαση της σχετικής βιβλιογραφίας.

Εργαστηριακό μέρος του Μαθήματος

Στο Εργαστηριακό μέρος του μαθήματος οι σπουδαστές κάνουν μια προσπάθεια σύνθεσης ενός θεατρικού χώρου με βάση μια κεντρική ιδέα η οποία προσδιορίζεται από ένα θεατρικό κείμενο.

1. **Το πρώτο θέμα** του εξαμήνου εισάγει σταδιακά το σπουδαστή στην αναγνώριση, καταγραφή και **χωρική ερμηνεία** ενός θεατρικού μονόπρακτου.

Προτεινόμενο θεατρικό μονόπρακτο
« Η Ανθρώπινη φωνή »

Στη πρώτη φάση, γίνεται αναγνώριση, κατανόηση και καταγραφή του έργου ως εξής:

- Πρώτη ανάγνωση του έργου
- Δραματουργική ανάλυση

- Επιλογή **εννοιών** και μεταφορά τους σε δισδιάστατη και τρισδιάστατη απεικόνιση.
- Ανάλυση του χώρου

Στη δεύτερη φάση, οι σπουδαστές με σκίτσα, κολλάζ, φωτογραφικές συνθέσεις, φωτογραφικά μοντάζ, βίντεο και λοιπά δημιουργούν μια ή δυο προσωπικές **συνθέσεις, ή κατασκευές**.

Τρόπος παράδοσης

Στην τελική παράδοση οι σπουδαστές θα παρουσιάσουν ολοκληρωμένη τη δουλειά τους.

Ημερομηνία παράδοσης : την τρίτη (3^η) εβδομάδα του εξαμήνου θα γίνει παρουσίαση των σχεδίων σε power point και κριτική και αποτίμηση τους.

2. Στο δεύτερο θέμα, κεντρικό στοιχείο της σύνθεσης ζητείται να αποτελέσει η εξέλιξη μιας διαδρομής η οποία προκύπτει από την επεξεργασία ενός θεατρικού έργου με τη δική του κατασκευαστική δομή.

Αυτό που ενδιαφέρει να τονιστεί είναι, ότι μια από τις πρωταρχικές παραμέτρους παραγωγής και επεξεργασίας του χώρου είναι το «κείμενο».

Ο «λόγος» μεταφράζεται σε «χώρο».

Τα ερωτήματα που μπαίνουν σχετίζονται τόσο με τη σύγχρονη προβληματική γύρω από τη σχέση του λόγου και της σχεδιαστικής πρακτικής, όσο και με τον τρόπο που καλούνται οι σπουδαστές να χειριστούν αυτή τη σχέση μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία.

Προτεινόμενο θεατρικό έργο :

«Το Τυφλό σημείο» του Γιάννη Μαυρισάκη

Προκαταρκτικό στάδιο

- Ανάγνωση του έργου
- Προσδιορισμός του **θεατρικού είδους** : δράμα, φάρσα, one man show, musical, κλπ
- Προσδιορισμός του **τύπου** του έργου π.χ. Η αφήγηση γίνεται ρεαλιστικά, αφαιρετικά, εξπρεσιονιστικά, μινιμαλιστικά κλπ
- Ποια επιπλέον στοιχεία δίνουν πληροφορίες για το έργο πχ το κοινωνικό στάτους

Δημιουργία Πίνακα Δραματουργικής ανάλυσης:

(δίνεται σχετικό υπόδειγμα)

- Προσδιορισμός του **τόπου** που διαδραματίζεται το έργο, ειδικότερα και γενικά π.χ. γκρεμισμένη εκκλησία στη Γαλλία κλπ
- Χρονικός προσδιορισμός : την χρονολογία, την εποχή, την ώρα της ημέρας, και τη διάρκεια της δράσης (μια μέρα, ένα χρόνο)
- Καταγραφή των χαρακτηριστικών στοιχείων της περιόδου (έπιπλα, ταπετσαρίες κλπ)
- Καταγραφή της ατμόσφαιρας και του συγκινησιακού τόνου (χρώματα, σχήματα, ρυθμός, οπτικά στοιχεία)

Επιλογή εννοιών και μεταφορά τους σε δισδιάστατες προσωπικές συνθέσεις (mood board) με φωτογραφίες, κολλάζ κλπ.

Ο χώρος που καλούνται να συνθέσουν οι σπουδαστές πρέπει να έχει σαν βάση το σενάριο «αφετηρία». Έτσι, ένα θεατρικό κείμενο με τη δική του κατασκευαστική δομή καλείται να προκαλέσει «αποσπασματικές εικόνες» οι οποίες σταδιακά θα «μονταριστούν» για να οδηγήσουν στην τελική σύνθεση του χώρου.

Τρόπος παράδοσης

Η τελική συνθετική πρόταση θα παραδοθεί σε **πλαστική μακέτα** -μαζί με τα προσχέδια- και ένα **τεύχος** και CD με φωτογραφίες όλης της πορείας και την τεκμηρίωση της πρότασης.

Ημερομηνία παράδοσης : Στο τέλος του εξαμήνου θα γίνει παρουσίαση της συνολικής εργασίας σε power point και κριτική και αποτίμηση των εργασιών.

Οι σπουδαστές μπορούν να χρησιμοποιήσουν ότι υλικά πιστεύουν ότι θα τους βοηθήσουν για να εκφράσουν καλύτερα την ιδέα τους.